

**DYSTERJORDET
ANDELSLANDBRUK**

Virksomhetsplan 2023

Virksomhetsplan er et levende dokument som revideres årlig. Den kan ses på som et supplement til vedtektene, som samler og utdyper følgende emner etter behov.

1) Antall medlemmer

Artikkel 4 i vedtektene sier "Styret kan bestemme en øvre begrensning for antall andelshavere dersom gjennomføringen av driften krever det." I det foreslåtte budsjettet for 2023 har styret tatt utgangspunkt i 135 voksne andeler, basert på den høye responsen på ventelisten for 2023, med nesten 80 oppføringer. Jordet har kapasitet til å produsere mat for flere andeler, og derfor kan styret vurdere å utvide til 150 andeler hvis det er etterspørsel og bonden er enig. Hvis det er flere som ønsker medlemskap innen 20.04 vil styret vurdere å øke fra 135 andeler.

Muligheten for registrering for årets sesong utløper for alle ca. 1. mai 2023. I 2022 endte registreringen 31. mai; 4 ukrainske flyktninger fikk medlemskap midt i sesongen; 4 sen sommerandeler ble akseptert innen utgangen av september.

2) Andeler for ansatte og styremedlemmer

Bøndene og den daglige lederen har en gratis andel i henhold til sin ansattkontrakt.

Styremedlemmer mottar en gratis andel i bytte mot deres forpliktelse til å gjennomføre definerte arbeidsoppgaver for Dysterjordet, dersom økonomien tillater det. Den daglige lederen og kassereren må gjennomgå regnskapet i september og ta en beslutning om styrets gratis andeler innen 15. oktober 2023. Hvis økonomien ikke tillater en gratis andel, vil styremedlemmer bli bedt om å betale en redusert andelspris på 1500 NOK.

3) Organisasjon og kommunikasjon

Effektiv organisering og god kommunikasjon forblir grunnlaget for en velfungerende andelsgård. Åpen kommunikasjon og gjennomsiktighet er avgjørende for å bygge tillit, og en effektiv organisering kan bidra til økt innsats og resultat av andelshaverens arbeidsinnsats.

For å sikre god kommunikasjon må alle medlemmer (minimum én per familie) være tilgjengelige på e-post. Daglig leder bruker e-postadressen andelslandbruk@dysterjordet.no, bonden bruker e-postadressen gartner@dysterjordet.no, og styrelederen bruker styret@dysterjordet.no.

Vi har faset ut vårt medlemskapsstyringssystem - Rubic - og byttet til Spond. Spond vil være hovedkanalen for kommunikasjon for gården fremover. Spond tillater medlemmer,

styremedlemmer og ansatte å kommunisere på en plattform. Spond gir også medlemmer et oversiktsbilde over alle arrangementer, dugnader og organiserte aktiviteter på området, med en enkel løsning med å klikke "deltar" eller "deltar ikke". Medlemmer kan sende en melding til daglig leder direkte og har muligheten til å sende meldinger til andre medlemmer. Spond inkluderer også en chat-mulighet for alle medlemmer, gjennom hvilket vi håper å se mer deling av ideer, bilder, oppskrifter, tips, etc. Høstemeldinger vil bli lastet opp til Spond, og alle relevante opplysninger for medlemmer vil bli lagret i Spond.

Dokumenter fra tidligere årsmøter og vedtekter er tilgjengelige for medlemmene på nettsiden, www.dysterjordet.no.

Medlemmer kan velge å delta på Dysterjordet andelslandbruks medlemsside på Facebook (Dysterjordet andelslandbruk medlem). Denne gruppen administreres av daglig leder, som av og til kan publisere om arrangementer, oppdateringer eller søke hjelp i kort varsel. Men Facebook-siden er ikke en primær kilde til informasjon.

I 2022 satte daglig leder som mål å bidra til hyppigere oppdateringer med medlemmene og øke kommunikasjonen mellom styret og medlemmene. Mens månedlige oppdateringer og ukentlige høstmeldinger ble levert, ble referatene fra styremøtene sjeldent delt. Derfor vil styret i 2023 fokusere på å publisere regelmessige oppsummeringer etter styremøtene. Daglig leder vil fremme denne prosessen.

4. Bygge kapasitet innen medlemskapet

Årlig orientering for styret

I 2023 vil det valgte styret ha en orientering før deres første eller mellom deres første og andre møte. Denne orienteringen vil bli ledet av daglig leder. Deltakelse av bøndene er valgfritt.

Årlig orientering for nye medlemmer

Flere orienteringsmøter for nye medlemmer bør arrangeres under eller i tillegg til dugnadene tidlig på våren, med tilleggsorienteringsmøter sent på sommeren, hvis sent-sommer-andeler kjøpes.

Det vil bli mer fokus på "buddy-systemet" i 2023 og medlemmer vil bli oppfordret til å "se en, gjør en, lær en" for felles høsting - Medlemmer oppfordres til å se en felles høsting, gjøre en felles høsting, og lære et nytt medlem hvordan man holder en felles høsting. På denne måten håper vi å bygge opp kapasiteten og kunnskapen om gode høsteteknikker og feltetikette hos alle medlemmer. Dette vil også forhåpentligvis tillate daglig leder å delegerer noen feltomvisninger/felleshøstinger, noe som vil tillate lederen å fokusere på tilleggsoppgaver for gården.

5. Arbeidsgrupper

Vi vil oppfordre folk til å bli engasjerte andelseiere gjennom å delta i aktive arbeidsgrupper. Det er ønskelig at hver arbeidsgruppe velger en leder fra medlemmene, og at hver arbeidsgruppe har en kontaktperson som enten er et medlem av styret, daglig leder eller

bonden. Sistnevnte kan også, om nødvendig, delta i arbeidsgruppen. Det er ønskelig at kommunikasjonen med arbeidsgruppene går via gruppeleder til kontaktperson på styret.

Arbeidsgrupper ble evaluert i 2022. Det var ingen vårmøte, eller lignende arrangement dedikert til å organisere arbeidsgruppene. Dette kan forklare en reduksjon i organiseringen og forpliktelsen til arbeidsgruppene. Det ble observert at mange medlemmer deltok i regelmessige dugnader, viste interesse for å være fysisk involvert på feltet, mange av dem var frivillige på feltet mer enn de 6 krevde timene.

I 2023 vil Dysterjordet fokusere på å inkludere nødvendige oppgaver på jordet inn i arbeidsgrupper. Derfor vil i 2023 alle medlemmer som er interessert i å delta i en arbeidsgruppe ha muligheten til å bli med i en 'sub-group' i Spond. På denne måten blir medlemmene ikke bedt om å forplikte seg til en bestemt arbeidsgruppe, men kan i stedet se når en arbeidsgruppe organiserer seg på feltet og bli med etter planen eller interessen deres.

Arbeidsgrupper fra tidligere sesonger:

Navn	Fokus
Anleggsgruppe	Dette gruppen hjelper med å sette opp og vedlikeholde irrigasjonssystemer, verktøyskur, lagringsløsninger, et utendørs kjøkken osv.
Kurs – og sosialgruppe	Dette gruppen arrangerer sosiale arrangementer, pikniker, kurs, takkefest og hjelper daglig leder med festivaler og stands utenfor feltet
Barnegruppe	Dette gruppen kan dyrke i barnas felt og arrangere aktiviteter for barn. I 2021 facilitert barnas gruppe felles høstinger for barn og familier på søndags ettermiddager, som var vellykket.
SOS-gruppe	Dette gruppen hjelper bøndene og/eller daglig leder ved kort varsel i nødssituasjoner, for eksempel med tunnelen, osv.
Web/Admin gruppe	Dette gruppen hjelper daglig leder og hjelper med å oversette tekster for feltet mellom norsk og engelsk. Denne gruppen kan også hjelpe med å ta bilder, skrive tekst for media, og lage sosiale medier innlegg osv.
Bondegruppe	Dette gruppen hjelper bøndene med nødvendige oppgaver på feltet utenfor organisert dugnad.
Urtergruppe	Dette gruppen fokuserer på urteproduksjon på feltet og vedlikehold av urtespiralen.
Tistelgruppe	Dette gruppen fokuserer på å fjerne tistel fra feltet (og til slutt andre uønskede planter)
Drivhusgruppe	Dette gruppen kan være ansvarlig for planlegging, dyrking, og vedlikehold av tunnelen sammen med bonden.
Organic Matters Group	Dette gruppen undersøker kilder til organiske materialer for feltet og vedlikehold av kompost med bonden gjennom hele sesongen.

Nye arbeidsgrupper kan bli etablert hvis det er behov og forpliktelse for det.

6) Utkast til aktivitetsplan 2023

Følgende aktiviteter for medlemmene vil bli prioritert, men gjennomføringen vil avhenge av medlemmenes engasjement, interesse og mulig finansiering.

- Opplæring av nye andelshavere
- Felles dugnader
- Felles innhøsting og markvandring
- Felles arrangementer på jordet, for medlemmer og åpne til publikum

- Høsttakkefest
- Lagringsløsning av overskuddsgrønnsaker
- Begrenset tilbud om høstehjelp

For oppfølging av aktivitetsplanen o.l. vil det bli arrangert et vårmøte. Vårmøtet er en arena hvor medlemmer kan dele og diskutere ideer og gjøre konkrete bidrag til arbeidsplanen, arbeidsgrupper, etc.

I 2022 startet sesongen med en vårronna. Vårronna var vellykket, med ca. 40-45 personer til stede. Men vårronna i 2022 inkluderte ikke en oversikt over avlingsplanen. Uten et vårmøte var tilbakemeldinger fra medlemmer på avlinger begrenset til medlemsundersøkelsen i 2021.

I 2023 vil vi fortsette med vårronna, som kombinerer en felles oppstart og aktiviteter med relevante arbeidsgrupper. Vårronna bør holdes etter eller samtidig med vårmøtet.

7) Alternativer til ordinært medlemskap

Arbeidsandeler

I 2022 ble det akseptert 7 arbeidsandeler. Tidligere år med arbeidsandeler har vært vellykkede. Derfor vil vi fortsette å tilby 10 arbeidsandeler til NOK 1 500 per andel + 26 timer med hjelp på gården, på søknadsbasis. Bonden administrerer arbeidsandelsmedlemmene, med assistanse fra daglig leder etter behov.

I 2023 vil vi oppfordre arbeidsandelsmedlemmene til å bidra til dugnader etter eller med instruksjon fra bonden.

Tilbud til skoler og barnehager i lokalsamfunnet

Dysterjordet andelslandbruk hadde skolesandeler i 2018 og 2019. På grunn av Covid kunne vi ikke fortsette med skolesandeler i 2020 og 2021. Vi håpet å fortsette med dette ordningen i 2022, men dette ble ikke oppnådd. Prosessen med å ansette en ny gårdbruker hadde forrang, på grunn av gårdbrukerens viktige rolle i Dysterjordets evne til å tilby skolesandeler. Med en ny hovedgårdbruker ansett i november 2022 vil skolesandeler igjen vurderes i 2023 hvis tiden tillater det.

Hvis andre organisasjoner spør om andeler/medlemskap vil daglig leder/gartner/styret vurdere mulighetene og detaljene på en sak-til-sak-basis.

8) Utkast vekstplan

Admin

Økonomi:

I 2022 gikk den tidligere frivillige kassereren av og to kasserere ble valgt fra styret. I 2023 vil en kasserer fortsette. Kassereren og daglig leder vil fullføre overgangen til Fiken, regnskapsprogrammet som har blitt brukt til å betale ansatte siden 2016. Det er et ønske

om å evaluere hvordan gården håndterer sine finanser og vurdere muligheter for å styrke investeringspotten på nytt om nødvendig.

Nettsted:

I 2022 ønsket man at Dysterjordet-nettstedet skulle oppgraderes. De definerte oppgavene var å oppgradere nettstedet og bedre organisere informasjonen som er tilgjengelig. Hovedmålet var å klart definere informasjon for medlemmer og ikke-medlemmer og å kondensere informasjonen tilgjengelig på nettstedet, slik at det blir enklere for dem som er interessert i å bli med på gården å finne relevant informasjon. Denne oppgaven pågår for tiden og inkluderte kjøp av en programvareoppgradering for en engangskostnad på 600 NOK. Hovedprioriteten for nettstedet er å dele vår historie, siden nettstedet ikke har blitt brukt så tungt til å kommunisere med medlemmer i tidligere år. Viktige dokumenter, inkludert vedtekter og dokumenter fra tidligere årsmøter, vil fortsette å være på nettstedet.

Sosiale Medier:

I 2022 engasjerte Dysterjordet seg hovedsakelig gjennom Instagram og Facebook. Færre blogginnlegg ble lagt til nettstedet på grunn av tidsbegrensninger og ønsket om å oppgradere nettstedet. I 2023 vil daglig leder bruke integrert app-plattform (Media Business Suit) for å publisere media på både Facebook og Instagram. Bruken av blogginnlegg på nettstedet vil bli evaluert basert på målgrupper.

Videoer:

I 2022 reagerte medlemmene positivt på en video som forklarte hvordan man plukker poteter. I 2023 er det et ønske om å utforske å lage høstevideoer som en ressurs for medlemmene for å lære og høste uavhengig. Ikke alle medlemmer kan delta i fellesthøsting på en planlagt tid. Selv om produksjonen av videoer krever tid og energi, kan høstevideoer forbedre informasjonsstrømmen om forventet oppførsel på jordet og bidra til å skape en felles forståelse for spesifikke avlinger og den beste behandlingen av avlingene.

Plan for gjennomføring

I år ønsker vi å dele jordet i to: den øvre delen og den nedre delen. Disse vil ha forskjellig rotasjon av avlinger.

Den øvre delen vil bli delt inn i 8 soner, dedikert til spesifikke plantefamilier. Her vil vi dyrke planter med kortere veksttid (med noen unntak), som trenger mest omsorg og arbeid. Grunnen bak dette er at denne delen av åkeren er nærmere senteret av aktivitet - det felles området og drivhuset - og dette betyr mindre gange og tid spart til andre oppgaver.

Den nedre delen vil bli delt inn i 4 soner, dedikert plantefamilier med utmerkede basisavlinger: nattfiolette-familien (poteter), brassicaceae (kål, bladkål, etc.) og cucurbits (gresskar). Vi vil dyrke disse i store mengder, fordi de leverer mye mat og de fleste av dem lagres godt - dette gjør dem velegnet for det norske klimaet.

Vi har også intensjon om å blande ulike grønnsaker og blomster; dette er fordi forskjellige planter gjør forskjellig bruk av plassen (både over og under bakken) og næringsstoffer i jorden. Derfor kan det være nyttig å plante forskjellige arter ved siden av hverandre, men

dette er veldig spesifikt og må undersøkes og prøves ut for å se om det fungerer som ønsket. Blanding av blomster tiltrekker også nyttige insekter (for eksempel pollinatorer og insekter som jakter på andre insekter).

Detaljert plan for hver hagebed er fortsatt under arbeid og vil bli presentert på vårmøtet.

I fjor var vi ganske sent ute med å få plantet mesteparten av plantene, på grunn av den uoppløste ansettelsen av en bonde. I år vil vi starte tidligere, og med en ny bonde på plass, er vi i stand til å gjøre dette. Dette gjør det også enklere å jobbe nærmere med arbeidsandalesmedlemmene.

Et årshjul er blitt forberedt med mer detaljert planlegging av hvilke oppgaver som gjøres når. Dette ble forberedt basert på erfaringer fra tidligere år. Vi baserer våre operasjoner stort sett på våre egne anstrengelser, så streamlining / optimalisering av frivillige anstrengelser er derfor ønskelig. Årshjulet fortsetter å være et utkast, og gjennom 2023 vil dette dokumentet bli utvidet med lenker og tips for beste praksis. Årshjulet kan bli presentert på vårmøtet for å hjelpe nye og tilbakevendende medlemmer med å orientere seg i gårdens prosesser.

Motstandsdyktighet på feltet

I 2023 vil fokuset være på de grunnleggende aktivitetene for grønnsaksproduksjon, inkludert, men ikke begrenset til, vann, jord, frø og ugress. Planene vil bli utvidet for å evaluere, teste og inkludere motstandsdyktighet for:

Vann:

Vi har et vanntilførselssystem som har vært mer eller mindre ute av bruk de siste årene. Det har vært perioder med tørke noen sesonger, og da lider avlingene – til og med i fjor led celeriac spesielt av mangel på vann. Hvis det skulle komme en mer alvorlig tørke, er vi sårbare. Derfor vil vi gjøre det til en prioritet å sette opp vanntilførselssystemet i år; først og fremst i drivhuset, og for det andre, den høye grunnen på feltet. Disse er områdene som lider mest ved tørke.

Også, å holde jorden dekket – helst med planter, men også med bark eller til og med stoff – vil minimalisere vannmengden som forsvinner gjennom fordampning. Vi har til hensikt å utvide bruken av mellomplanter når hagene ikke er beplantet med avlinger. Dette har flere fordeler enn å bare minimalisere fordampning; når det er planter som vokser, gir de jordsamfunnet sukker gjennom fotosyntesen og tar opp næringsstoffer, som ellers kunne blitt vasket bort under avlings sesongen.

(Konseptet med dekkerplanter: Dette er vanligvis en blanding av flere planter som sås i hagebed etter avling, rett før høst eller til og med mellom avlinger. De velges på basis av visse kvaliteter, som: nitrogenfiksering, skapelse av masse biomasse, løsning av jorda, mineralassimilering, etc. Noen dekkerplanter dør under vinteren, mens andre overlever og fortsetter å vokse neste sesong, og må drepes før planting av nye avlinger på samme sted. Dekkerplanter kan også sås på våren i hagebed som skal hvile i sesongen (noen ganger også referert til som "grønngjødsel"). Vi skal berøre flere fordeler ved bruk av dekkerplanter lenger ned.)

Det har også vært snakk bak kulissene om andre måter å forbedre vannsituasjonen på jorden, for eksempel: integrert passiv vannbevaring gjennom dammer. Disse vil fylle opp under perioder med sterkt regn, og dryppe sakte gjennom systemet/jorden over lengre perioder. Elementer som dette ville også støtte plante- og dyreliv. Dammer vil sannsynligvis ikke formes i år (eller kanskje i det hele tatt), men det er en mulighet vi kan utforske hvis vi ønsker.

Jorda:

Det er vårt ønske å fortsette kompostering av ugress og andre komposterbare materialer for å forbedre jordas fruktbarhet. Prosessen med kompostering akselererer konverteringen av kompostmaterialer til organisk stoff, og har en utrolig evne til å holde på vann og næringsstoffer, og frigjør dem deretter sakte til fordel for jordlivet og planter. Organiske stoffer nøytraliserer også pH og bidrar til å skape en gunstig jordstruktur for plantens røtter. Med dette i bakhodet vil vi også utforske muligheter for å hente inn flis fra utsiden, som høy, blader, halm eller mer treflis. Dette hjelper oss også med å erstatte næringsstoffer som forsvinner fra jorda gjennom avlinger vi høster.

En annen måte å forbedre jordforholdene på er ved å bruke mer avdekningsplanter (som nevnt ovenfor i forhold til vannoppbevaring). Å ha planter på stedet hele året hjelper til med å holde jordsamfunnets mikroorganismer glade og i live, og skaper også mer organisk materiale, både over og under bakken, noe som også bidrar til jordstrukturen.

Frø:

Det er en idé og interesse for å begynne å lagre våre egne frø for å gjøre oss litt mer uavhengige. Også, når vi lagrer frø fra vårt område, vil vi velge planter som er best tilpasset lokale forhold. Vi må undersøke hvilke planter som er de enklest å lagre frø fra å begynne med og finne ut hva som trengs for å lagre frøene til neste år. Frølagring er ikke første prioritet i år, men det er noe vi planlegger å integrere med tiden og er avhengig av interesse fra engasjerte medlemmer.

Ugress:

Ugress utgjør alltid en utfordring når man dyrker økologiske grønnsaker. Vi har hatt noen flerårige ugress, som kveke og tistel, som har vært en plage i visse områder. Det er også en stor variasjon av årlige ugress, som lammetann, vintergrønn, falsk malurt, som gjør mye arbeid. Vår rutine for å håndtere ugress må være konsistent og strekke seg utover ett års horisont.

Konseptet med vekstsjikt dukker opp igjen; ved å bruke den passende blandingen av vekstsjikt konsekvent kan vi utkonkurrere de fleste av ugressene. Noen vekstsjikt kan også bidra til å avkomprimere jorden (komprimering favoriserer ofte planter som tistler og løvetann). For det andre planlegger vi også å fortsette å bruke duk på visse hagebed; dette undertrykker ugress, letter arbeidsbelastningen og hjelper til med å redusere vannfordampning, men baksiden er at det ikke er mat til jordlivet eller skaper noen organiske stoffer. For det tredje planlegger vi å ta bedre vare på timingen for fjerning av ugress; tistler, for eksempel, er svakest når de har 8-10 blader, og da vil vi slå til! Med de fleste årlige ugress er det annerledes; det er vanligvis best å fjerne dem tidligere.

Ekstra hjelp på jorden

En gårdsassistent som kan hjelpe bonden når det trengs, spesielt under de mest aktive månedene, er ønskelig. Det har vært rutine for Dysterjorden å ansette en sesongbaserte gårdsassistent. Dette er igjen en mulighet i 2023.

9) Oppsett av elektrisitet på jorden, hvis mulig

I 2019 boret vi etter vann og satte på plass en vannforsyning på jorden. Vi har nå en diesel generator som driver pumpe, og vi vil vurdere å legge til elektrisitet hvis dette er mulig uten for mye investering. Dette vil bli vurdert av bygggruppen.

10) Aktivdelernes rettigheter og plikter

Medlemmene har krav på en andel av produksjonen. Medlemskapet er personlig. Medlemmene plukker grønnsaker for eget forbruk. I tilfelle spesielle behov, kan det ordnes for egnede avtaler. Husstandsmedlemmer kan delta på jorden og delta på arrangementer, men mottar ikke grønnsaker.

Medlemmenes innsats er avgjørende for en velfungerende samarbeidsbruk. Budsjettet er stramt, og vellykket produksjon avhenger av medlemmenes arbeidsinnsats. Artikkel 4 i vedtektene sier at "Alle medlemmer er forpliktet til å bidra med et antall arbeidstimer per år. Antallet timer foreslås av styret og godkjennes av årsmøtet". Styret foreslår å fortsette den frivillige tjenesten (dugnad) fra tidligere år med et minimum på 6 timer per voksent medlem for 2023.

Organisert frivillig arbeid, styreverv, revisjonsoppgaver eller andre oppgaver som er enige med daglig leder eller bonde (for eksempel å ta ansvar for en arbeidsgruppe eller en aktivitet) regnes som frivillig tjeneste (dugnad). Det er mulig å diskutere måter å bidra på med daglig leder.